

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 35C/111/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7114229936
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Bowker
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2015:7114229936.1

Rozhodnutie

Okresný súd Košice I v konaní pred sudkyňou JUDr. Lenkou Bowker v právnej veci žalobcu: TELERVIS PLUS a.s., so sídlom: Staré Grunty 7, 841 04 Bratislava, IČO: 35 717 769, v zastúpení: JUDr. Vratislavom Šteffekom, advokátom, Nám. Martina Benku 6, 811 07 Bratislava, proti žalovanej: O. J., nar.: X.X.XXXX, bytom: S. X, XXX XX I., štátna občianka SR, o zaplatenie 274,00 € s príslušenstvom

rozhodol:

Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 198 € s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 198 € od 11.2.2014 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

Žalovaná je p o v i n n á nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 31,80 %, ktorých presná výška bude vyčíslená po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 5.12.2014 domáhal, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 274 €, zákonného úroku z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 274 € od 11.2.2014 až do zaplatenia, zmluvnú pokutu spolu vo výške 26,40 € (t.j. mesačná zmluvná pokuta vo výške 6,60 € x 4 mesiace omeškania od februára 2014 do mája 2014 a náklady konania vo výške súdneho poplatku). Žalobca žiadal aj nahradiť náklady právneho zastúpenia.

Svoj návrh odôvodnil tým, že dňa 30.8.2013 bola medzi žalobcom a žalovanou uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXX na čiastku 200 € za odplatu vo výške 76 €. Zmluvou sa dlžníčka zaviazala celkovú čiastku vo výške 276 € uhradiť v trinástich mesačných splátkach, a to v prvých troch mesačných splátkach vo výške 1 € a ďalej v pravidelných desiatich mesačných splátkach vo výške 27,30 €. Prvá splátka bola splatná 10.deň po uzavretí zmluvy a každá ďalšia až do úplného zaplatenia bola splatná 30.deň po splatnosti predchádzajúcej splátky, pričom po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky je veriteľ oprávnený žiadať vrátenie celej dlžnej sumy spolu s úrokmi, ak sa nedohodnú zmluvné strany inak. Prevzatie finančnej hotovosti potvrdila žalovaná podpisom zmluvy. Žalovaná uhradila len 2 € dňa 30.8.2013. V súlade s článkom II. zmluvy bola žalovaná povinná hradiť v trinástich mesačných splátkach, pričom prvá splátka bola splatná 10.deň po uzatvorení zmluvy, každá ďalšia splátka až do úplného zaplatenia bola splatná v 30.deň po splatnosti predchádzajúcej splátky. Vzhľadom na to, že žalovaná neplnila riadne a včas v zmysle splátkového kalendára, žalobca jej oznámil stratu výhody splátok v zmysle § 53 ods. 8 Občianskeho zákonníka. V predžalobnej upomienke zo dňa 27.11.2013 žalobca upozornil žalovanú na uplatnenie práva žiadať o zaplatenie celej pohľadávky. V oznámení o zosplatnení záväzku zo dňa 12.3.2014 žalobca oznámil žalovanej, že celý dlh zahrňujúci nesplatenú časť úveru a odplaty sa stal splatným ku dňu 10.2.2014. V zmysle bodu 3 Obchodných podmienok, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sa žalovaná zaviazala uhradiť v prípade porušenia podmienok zmluvy zmluvnú pokutu vo výške 3,30 % z istiny úveru, a to za každý začatý kalendárny mesiac omeškania až do zaplatenia celkovej dlžnej čiastky, pričom zmluvná pokuta je splatná v okamihu,

keď sa žalovaná dostala do omeškania s úhradou ktorejkoľvek splátky. Vzhľadom k tomu je žalovaná podľa zmluvy povinná uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 6,60 € (3,30 % z 200 € = 6,60 €) za každý začatý mesiac omeškania až do zaplatenia celkovej dlžnej čiastky.

Podľa § 200ea zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), ak v priebehu konania dosiahne predmet konania sumu 1000 eur, od toho okamihu ide o drobný spor.

Podľa § 115a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, na prejednanie veci samej nie je potrebné nariadovať pojednávanie, ak to nie je v rozpore s požiadavkou verejného záujmu a ak možno vo veci rozhodnúť len na základe listinných dôkazov predložených účastníkmi a účastníci s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania súhlasia alebo sa výslovne práva na verejné prejednanie veci vzdali.

Podľa § 115a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, pojednávanie nie je potrebné nariadovať ani v drobných sporoch.

Súd v predmetnej veci rozhodol bez nariadenia pojednávania v súlade s § 115a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, pretože ide o takzvaný drobný spor. Drobným sporom sa rozumie vec, ktorej hodnota uplatnenej pohľadávky bez príslušenstva v čase začatia konania neprevyšuje 1.000 €.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov tvoriacich obsah spisu a na základe týchto zistil následovný skutkový stav:

Dňa 30.8.2013 bola uzatvorená medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanou ako dlžníčkou Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXX, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej bezúčelový hotovostný spotrebiteľský úver vo výške 200 €. Úver mal byť poskytnutý za celkový úrok vo výške 20 % z istiny pri úvere poskytnutom na 13 mesiacov, vo výške 14 % z istiny pri úvere poskytnutom na 7 mesiacov. Za poskytnutie úveru si žalobca účtoval odmenu vo výške 18 % z istiny pri úvere poskytnutom na 13 mesiacov a vo výške 5 % z istiny pri úvere poskytnutom na 7 mesiacov (ďalej len úrok a odmena spoločne označované ako odplata). RPMN činí pri splatnosti úvere na 7 mesiacov: 66,19 % a pri splatnosti na 13 mesiacov: 67,70 %. Žalovaná potvrdila prevzatie istiny v hotovosti pri podpise zmluvy svojim podpisom na zmluve a zaviazala sa uhradiť žalobcovi istinu 200 €, odplatu vo výške 76 €, celková dlžná čiastka na úhradu: 276 €. Úver sa zaviazala uhradiť riadne a včas, vrátane odplaty v trinástich mesačných splátkach, a to nasledovne: v prvých 3 mesačných splátkach vo výške 1 € a ďalej v pravidelných rovnomerných 10 mesačných splátkach vo výške 27,30 €, pričom prvá splátka je splatná 10.deň po uzatvorení tejto zmluvy, každá ďalšia splátka až do úplného zaplatenia je splatná 30.deň po splatnosti predchádzajúcej splátky. Doporučený termín úhrady bol 26.deň v mesiaci, priemerná RPMN ku dňu podpisu zmluvy pri splatnosti úveru na 13 mesiacov bola 46,06 %. Na zadnej strane zmluvy boli Obchodné podmienky, ktoré mali 12 bodov. V bode 3 sa zmluvné strany dohodli, že pokiaľ dlžník/ spoludlžník nesplní svoj záväzok podľa článku II. Zmluvy o úvere, je veriteľ oprávnený požadovať od neho zároveň zmluvnú pokutu za omeškanie vo výške 3,3 % z istiny pri úvere poskytnutom na 13 mesiacov a vo výške 3,1 % z istiny pri úvere poskytnutom na 7 mesiacov a to za každý, aj začatý mesiac omeškania až do zaplatenia celkovej dlžnej čiastky. Zmluvná pokuta je splatná v okamihu, keď sa dlžník dostal do omeškania s úhradou ktorejkoľvek splátky.

Listom zo dňa 27.11.2013 žalobca vyzval žalovanú k úhrade dlžnej sumy ku dňu vystavenia uvedeného listu vo výške 110,20 € a žalobca vyzval žalovanú, aby tento záväzok uhradila najneskôr do 5.dní od obdržania výzvy a to v hotovosti obchodnému zástupcovi alebo do pokladne spoločnosti, prípadne na bankový účet. Žalovaná bola upozornená, že ak nevykoná bezodkladnú úhradu jej dlhu, uplatnia si právo a po uplynutí 15-dňovej lehoty v zmysle § 53 ods. 8 Občianskeho zákonníka budú žiadať o zaplatenie celej pohľadávky a budú voči nej uplatnené všetky zmluvne dojednané sankcie. Uvedený list bol podaný na poštovú prepravu dňa 29.11.2013.

Listom zo dňa 12.3.2014 žalobca oznámil žalovanej zosplatenie záväzku, kedy ju vyzval na úhradu sumy 274 € so zmluvnou pokutou vo výške 3,3 % z istiny za každý začatý mesiac omeškania, t.j. celkom 6,60 € a náhradu účelne vynaložených nákladov za úkony spojené s vymáhaním dlžnej sumy pred začatím súdneho alebo rozhodcovského konania vo výške 20 % z úveru (najmenej však 67 €), t.j. 40 €. Celkom dlžná čiastka žalovanej činila 320,60 €. List bol podaný na poštovú prepravu dňa 13.3.2014.

Z výpočtu RPMN súd zistil, že táto bola pri čerpaní úveru 30.8.2013 vo výške 200 €, v dodatočnom náklade 3 € (3 x splátka 1 €) vypočítaná v sume 110,36 % pri splatenej sume 276 €.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 1 ods. 1 zák.č. 129/2010 Z.z. spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov účinný do 30.4.2014 (ďalej len „citovaný zákon“), tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

Podľa § 1 ods. 2 citovaného zákona, spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Podľa § 9 ods. 1, 2, 9 citovaného zákona, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere

(1) Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

(2) Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka 18) musí obsahovať tieto náležitosti:

a) druh spotrebiteľského úveru,

b) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu; ak je spotrebiteľský úver ponúkaný alebo zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavieraná prostredníctvom finančného agenta, zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu,

c) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,

d) meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa,

e) identifikáciu osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom,

f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,

g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,

h) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo služby, ak ide o spotrebiteľský úver vo forme odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu alebo ak ide o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere,

i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,

j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,

k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,

l) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

m) súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny,

n) prípadne poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, ak je otvorenie účtu povinné, spoločne s poplatkami za používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a inými poplatkami vyplývajúcimi zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienkami, za akých sa tieto poplatky môžu zmeniť,

o) úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok, a spôsob jej úpravy a prípadné poplatky pri neplnení zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

p) upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,

q) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,

r) výšku poplatkov hradených spotrebiteľom za úkony notára, ak sú veriteľovi známe,

s) informácie o právach podľa § 15 a podmienky ich uplatnenia,

t) právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa § 16,

u) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

v) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

w) právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jej výpočtu,

x) názov a adresu príslušného kontrolného orgánu podľa § 23,

y) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrťrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrťrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrťrok.

(9) Od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok, poplatky alebo akékoľvek iné plnenie, ktoré nie sú ustanovené zákonom alebo uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere alebo jej prílohách.

Podľa § 11 ods. 1 citovaného zákona, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1,

b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y),

c) zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 10 ods. 1 alebo

d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

Podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

Podľa § 517 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky 2) platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 41 Občianskeho zákonníka, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Občianske súdne konanie je konaním dôkazným, to znamená, že účastníka v konaní zaťažuje povinnosť tvrdenia a povinnosť na preukázanie svojich tvrdení predložiť alebo aspoň označiť dôkazy osvedčujúce ich pravdivosť. Dôkaznými prostriedkami v súdnom konaní sú v zmysle § 125 O.s.p. všetky prostriedky, ktorými možno zistiť skutkový stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov konania. To znamená, že ako dôkazný prostriedok nemôže súd použiť dohady, predpoklady, indície a podobne. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd nahromadením dostatočných podkladov vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Ak účastník nesplní svoju povinnosť predloženia dôkazov

spôsobilých preukázať pravdivosť svojich tvrdení, dostáva sa do procesnej situácie neunesenia tzv. dôkazného bremena a súdu neostáva nič iné, len na okolnosti a skutočnosti, ktoré neboli riadne preukázané neprihliadať.

Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že žalobca uzavrel so žalovanou Zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. účinného do 30.4.2014, ako aj s poukazom príslušné vyššie citované ustanovenia Občianskeho zákonníka, na základe ktorej táto čerpala tzv. bezúčelový hotovostný spotrebiteľský úver vo výške 200 €. Súd posúdil obsah danej zmluvy o spotrebiteľskom úvere a dospel k záveru, že uvedená spotrebiteľská zmluva neobsahuje všetky náležitosti podľa § 9 ods. 2, konkrétne:

- podľa písmena f) neobsahuje dobu trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, kedy v zmluve bol uvedený počet splátok, v ktorých to má žalovaná uhradiť a to 13, avšak nebola uvedená doba trvania zmluvy a zároveň termín konečnej splatnosti úveru vôbec nebol označený.
- podľa písmena i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, kedy táto bola určená ako 20 % z istiny pri úvere na 13 mesiacov alebo vo výške 14 % z istiny pri úvere poskytnutom na 7 mesiacov, následne len z ďalšej kolónky, resp. obdĺžníka, kde bolo uvedené, že sa žalovaná zaväzuje uhradiť veriteľovi úver riadne a včas vrátane odplaty v 13. mesačných splátkach si mal dlžník, t.j. žalovaná vyvodiť, že sa jedná o zmluvu uzavretú na 13 mesiacov a teda dohodnutá úroková sadzba má byť 20 %. Avšak tak či tak v predmetnej zmluve chýba označenie, či sa jedná o úrok ročný, mesačný alebo akýkoľvek. V prípade, ak by sa jednalo o ročný úrok, tak za 13 mesiacov úrok zo sumy poskytnutej 200 € nepredstavuje sumu 76 €, ale len 43,33 €. Už aj z tohto dôvodu je nutné považovať daný úrok za neplatný, dohodnutý neurčito a nezrozumiteľne a preto je potrebné hľadiť na túto časť zmluvy za neplatnú. Ďalej súd dospel k záveru, že ak by sme aj zobrali do úvahy, že je dohodnutá ročná úroková sadzba 20 %, aj túto pre rozpor s dobrými mravmi je nutné považovať za neplatnú.

Súd vyhodnotil vykonané dokazovanie jednotlivo, vo vzájomnej súvislosti, na základe čoho právne vec uzatvoril nasledovne:

Niet pochyb o tom, že medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy upravenej zákonom číslo 129/2010 Z.z., ktorý je vo vzťahu k Obchodnému zákonníku v pomere špeciality.

Podľa ust. § 497 Obch. zák. Zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Podľa ust. § 502 Obch. zák. (1) Od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške.

Hlavný právny vzťah je však založený zmluvou o spotrebiteľskom úvere a vznikol podľa osobitného predpisu, ktorý je lex specialis k všeobecnej právnej norme. Tento vzťah podlieha režimu spotrebiteľských úverov podľa zákona 258/2001 Z.z., ako aj aplikácii všeobecných ustanovení ochrany spotrebiteľa podľa Občianskeho zákonníka, pretože: normy obchodného práva (vrátane všeobecnej úpravy úveru) sú použiteľné len vtedy, ak neodporujú úprave majúcej z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Obč. zákonníku a v predpisoch vydaných na jeho vykonanie. Medzi tromi zákonmi, prichádzajúcimi takto o úvahy (1. zákon o spotrebiteľskom úvere, 2. Občiansky zákonník, 3. Obchodný zákonník) panuje pomer, že primárne sa použije predpis špeciálny, ak tento určitú otázku neupravuje resp. tak nečiní úplne, nastupuje po ňom úprava spotrebiteľského práva všeobecne v širšom slova zmysle, teda úprava podľa Obč. zákonníka.

To znamená, že úprava Obchodného zákonníka sa môže na takýto prípad uplatniť len vtedy, keď nenarazí na obmedzenie v Občianskom zákonníku a vykonávacích predpisoch k nemu.

Podľa § 879r veta prvá Občianskeho zákonníka, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. júnom 2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 1. júna 2014.

Pri posúdení primeranosti dojednanej výšky úroku treba prihliadnúť na celkové okolnosti úkonu, jeho pohnútky a účel, ktorý sledoval. Predovšetkým však treba porovnať dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov.

Súd zistil, že priemerné úrokové miery z úverov obchodných bánk pri stave úverov v domácnostiach, pri úveroch spotrebiteľských a ostatných od 1 do 5 rokov predstavuje v auguste 2013 - 13,00 %, pri nových úveroch je úroková sadzba 11,55 %.

Keďže nikto, ani súd nemôže, ani nie je jeho úlohou nahrádzať kontraktačný proces a určiť presnú úrokovú mieru aká by prípadne medzi stranami bola vrámci udržateľných úrokov dohodnutá a výška zmluvného úroku ďaleko prevyšuje akceptovateľnú výšku, súd túto časť zmluvy o úvere, t.j. dohodu o výške úroku vyhodnotil ako v rozpore s dobrými mravmi, čo spôsobuje absolútnu neplatnosť tejto časti dojednania.

Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (poctivosť, nezneužívame výkonu práv, nešikanózný spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov). Vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 137/2003 (Zo súdnej praxe č. 62/2004) Najvyšší súd SR už uviedol, že za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 OZ treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu (nielen osoby vykonávajúcej určité právo, ale aj osoby týmto úkonom dotknutej), s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti a nezávisle od vedomia a vôle (zavinenia) toho, kto právo alebo povinnosť vykonáva. Ustanovenie § 3 ods. 1 OZ nemá vlastnú priamu normotvornú platnosť - upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie ustanovení, ktoré priamo upravujú právne vzťahy, a to na základe všeobecných pravidiel morálnych, elementárnej slušnosti a tolerance a morálneho charakteru konajúcich.

V súlade s dobrými mravmi je len také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty, a ktorý peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Neprimeranou preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška dohodnutých úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (rozsudok NS SR z 26.4.2012 - 5Cdo 26/2011).

V súlade s dobrými mravmi je taká výška úroku, ktorá predstavuje primeranú výšku odplaty (odmeny za užívanie požičanej istiny), teda ňou dôjde k zhodnoteniu požičaných peňažných prostriedkov bežným (obvyklým) spôsobom. V rozpore s dobrými mravmi podľa súdnej praxe je spravidla taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru obvyklú v čase ich dojednania stanovenú najmä s prihliadnutím na najvyššie úrokové sadzby uplatňované bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Nie je možné neprihliadnúť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky, čo odporuje dobrým mravom.

Pri dojednávaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnúť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke a dohodu o úrokoch z tejto pôžičky často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. apríla 2012, sp. zn. 5 Cdo 26/2011).

Nemecký BGH (Spolkový súdny dvor) vo svojom rozsudku z 13.3.1990 (AZ: XI ZR 252/89) vyhlásil úver s rozdielom o 12 percentuálnych bodov (12 percent) oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný (v rozpore s ustanovením §138 BGB odsek 2 = občianskoprávna úžera) a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi.

Z rakúskej a švajčiarskej judikatúry:

K § 879 ABGB <http://www.jusline.at/879_ABGB.html> ods.2 č.4

Predovšetkým sú neplatné nasledovné zmluvy,

ak niekto využije (pozn. prekl. v zmysle vykoristí) ľahkomyseľnosť, stav núdze, slabomyseľnosť, neskúsenosť, alebo rozrušenie mysle niekoho iného takým spôsobom, že sebe alebo tretej osobe za poskytnutie plnenia nechá sľúbiť alebo poskytnúť protiplnenie, ktorého majetková hodnota je vo vzťahu k plneniu v nápadnom nepomere.

4Ob505/64 - Úžera spôsobuje neplatnosť celej zmluvy, nie len jej zakázanej časti.

3Ob592/77 - Znak skutkovej podstaty vykorisťovania predpokladá, že úžerník využije k svojmu obohateniu situáciu, ktorú nemusel sám spôsobiť, o ktorej však vedel alebo musel vedieť rovnako ako o pomere plnenia a protiplnenia.

Civilnoprávna úžera spôsobuje neplatnosť právneho úkonu v celom rozsahu pre rozpor s dobrými mravmi (rozs. NS ČR 21Cdo 1484/04), pretože sa poskytuje úver pri nadvláde veriteľa za úžernú cenu úveru. V danom prípade pri zjavnom využití aj ľahkovážnosti dlžníka stačí, že k využitiu nadvlády nad dlžníkom dôjde aj čo len z nedbanlivosti (rozs. KS v Prešove 3Co 3/2011).

Ústavný súd SR v náleze z 28. februára 1995 sp. zn. PL. ÚS 10/95 (Zbierke zákonov SR, čiastka 20, číslo 51/1995), ktorým rozhodol o nesúlade ustanovenia § 13 vyhlášky ministerstva spravodlivosti č. 45/1964 Zb. s ustanovením § 658 ods. 1 OZ okrem iného uviedol, že aj keď sú úroky z pôžičky (§ 658 ods. 1 OZ) predmetom zmluvnej voľnosti medzi účastníkmi neznamená to, že možno dohodnúť úroky v akejkoľvek výške. Dohoda o úrokoch musí byť v súlade s ustanovením § 39 OZ, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Závisí preto od rozhodnutia súdu, aby v konkrétnom prípade ustálil, či výška dohodnutých úrokov je alebo nie je v súlade s dobrými mravmi.

Ústavným súdom vyslovený názor korešponduje s tézou (používanou predovšetkým právnou vedou a teóriou), že zásada zmluvnej voľnosti v súkromnom práve nie je absolútna a nachádza svoje obmedzenie (z hľadiska obsahovej náplne právnych úkonov) napr. pri aplikácii korektívov rozporu s dobrými mravmi. Usmerňovanie zásady zmluvnej voľnosti prostredníctvom uvedených korektívov (ako aj pri zákonom zákaze) nepochybne prispieva k spoločenskej a právnej akceptácii zásady zmluvnej spravodlivosti v súkromnom práve. Pokiaľ ide o primeranosť výšky úrokov z pôžičky - problematika dobrých mravov úzko súvisí s doktrínou o neprípustnom, resp. neprimeranom znevýhodnení založenom právnom úkonom. Tento princíp nadobudol v modernom práve váhu a význam a slúži určitým obmedzujúcim spôsobom k naplneniu zásady zmluvnej spravodlivosti.

V zmluve bola dojednaná úroková miera vo výške 20 % ročne, pričom v čase uzavretia predmetnej zmluvy pri úveroch poskytovaných bankami domácnostiam predstavovala v priemere okolo 11,55 až 13 % ročne. Už len samotná skutočnosť, že cena úveru je vyššia je zarážajúca, odôvodňujúca zvýšenú pozornosť z hľadiska prvkov úžeru a vadnosti právneho úkonu. Úrok vo výške 20 % ročne podstatnou mierou prekračoval horný limit obvyklej úrokovej miery. Žalobca si uplatnil tak úroky vo vyššej výške ako poskytovali banky v rovnakom období, čiže prekročil obvyklé úroky poskytované bankami. Dohodnuté úroky sú odplatom za používanie istiny, nemajú zabezpečovaciu funkciu.

Nový úver za vysokú cenu je síce vnímaný zo strany klienta ako záchranný produkt, no v skutočnosti, ak je klient vo finančnej tiesni a berie úver, ide na jeho strane o prirodzený postup v zmysle „potrebujem, dávajú, a preto beriem“, tak zo strany dodávateľa ide o postup bez odbornej starostlivosti, ktorý civilistika zohľadňuje pri vyhodnocovaní vadnosti právneho úkonu. Veriteľ musí počítať s následkami pri podcenení bonity dlžníka resp. ako tomuto bolo v tomto prípade, kedy žalobca sa spolieha na pravdivosť údajov o výške mesačnej mzdy uvedených žiadateľom. I v tomto je potrebné vidieť podnikateľské riziko, ktoré si sám veriteľ na seba poskytovaním pôžičiek elektronicky na diaľku vlastne berie. Avšak uvedené nemožno presúvať na ťarchu daného klienta vo forme vysokého a absolútne neprimeraného úroku či tzv. odplaty.

Vzhľadom na vyššie citované odôvodnenie súd považuje dohodnutie úrokovej sadzby vo výške 20 % pri úvere, ktorý mal byť poskytnutý v rozsahu 200 € na obdobie 13 mesiacov za neprimerané, úžernícke, v rozpore s dobrými mravmi a teda v konečnom dôsledku za neplatné.

Ďalej súd ešte potrebuje zdôrazniť, že daná zmluva neobsahuje náležitosť v zmysle § 4 ods. 1 písm. i) citovaného zákona, kedy nie je v zmluve rozčlenená výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a teda i z tohto dôvodu je nutné považovať zmluvu za nespĺňajúcu zákonné náležitosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti o nedostatkoch danej zmluvy súd za použitia § 9 ods. 9 zákona potom mal za to, že keďže zmluva neobsahuje uvedené náležitosti, respektíve tieto náležitosti sú uvedené neurčito a nezrozumiteľne s poukazom na § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka považoval zmluvu za neplatnú, resp. za použitia § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch považoval úver za bezúročný a bez poplatkov. S poukazom na všetky ďalšie vyššie uvedené skutočnosti a úvahy, súd z dôvodu, že zmluva je pre svoju zmätočnosť a neurčitosť a v rámci nej aj zmluvné úroky pre rozpor dobrými mravmi neplatná, potom uzavrel, že nastupuje v takomto prípade inštitút vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Následne z tejto skutočnosti súd pri rozhodovaní o veci vychádzal, t.j. že zmluva ako taká je neplatná.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor na iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením s právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 veta prvá Občianskeho zákonníka, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa § 458 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd mal za preukázané, že žalovanej bol poskytnutý úver 200 €, z ktorej sumy ona uhradila len 2 €.

Na základe vyššie uvedeného záveru, keďže úverovú zmluvu bolo nutné považovať v celom rozsahu za neplatnú, súd potom následne porovnával sumu odčerpanú a sumu splatenú, uvedené vyhodnotil a následne zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 198 €. Súd ju nezaviazal na zaplatenie žiadnych poplatkov v zmysle zmluvnej pokuty a podobne, keďže toto s poukazom na § 11 ods. 1 písm. b) nebolo prípustné. Čo sa týka úroku z omeškania, keďže žalovaná bola v omeškaní s plnením tohto dlhu, súd tento priznal vo výške 5,25 % ročne z priznanej dlžnej istiny 198 € od 11.2.2014 do zaplatenia. Súd priznal úrok z omeškania len z priznanej dlžnej istiny tak, ako bola táto súdom ponížená. Súd posudzoval aj výšku požadovaného úroku z omeškania a mal za to, že táto je správne uplatnená, nakoľko ku dňu 11.2.2014 bola sadzba ECB 0,25 % ročne, čo za použitia ustanovenia § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. predstavuje 5,25 % ročne. V prevyšujúcej časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Podľa § 151 ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku, o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 142 ods. 2 O.s.p., ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 151 ods. 7 O.s.p., súd môže o náhrade trov konania rozhodnúť aj tak, že namiesto určenia výšky trov prizná účastníkovi náhradu trov konania vyjadrenú zlomkom alebo percentom. Po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne o výške náhrady trov konania súd samostatným uznesením.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 142 ods. 2 O.s.p. za použitia § 151 ods. 7 O.s.p. a čiastočne úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 31,80 % s prihliadnutím na pomer úspechu a neúspechu v konaní (úspech predstavuje 65,9 %, kedy 100 % predstavuje istina+zmluvná pokuta 300,40 €, priznaná suma 198 € teda predstavuje 65,9 %, z čoho potom neúspech je 34,1 % a pomer úspechu a neúspechu je 31,80 %), ktorých konkrétna výška bude vyčíslená až po právoplatnosti tohto rozhodnutia osobitným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd, v 3 písomných vyhotoveniach.

V zmysle § 205 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, a akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

V zmysle § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.